

עטרת שלום

עלון שבועי שיע"י מוסדות קאמנוא בארה"ק, רח' ארזי הבירה 48 ירושלים
בנשיאות ב"ק מרן אדמו"ר שליט"א
פרשת קרח

בס"ד, עש"ק פרשת קרח
כ"ט סיון תש"ע - שנה א' גליון כ"ד

זמני הדלקת הנרות ומוצ"ש

הרה"ג מוצ"ש	ר"ת	ירושלים	ביתר	בית שמש	בני ברק
7:09	8:28	9:02	7:09	8:28	9:03
7:08	8:27	9:01	7:08	8:27	9:01
7:24	8:30	9:00	7:24	8:30	9:00

נא לטמור על קדושת הגליון

דברי תורה מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

מן האדמה אשר פצתה את פיה' (בראשית ד ח), ולכן מדה כנגד מדה נענש שנבלע באדמה. וזהו ג"כ הסוד מש"כ בספר מגיד מישרים (פרשת שמות), דבהיהא שעתא דאתקטיל מצרי נולד קרח ואתגלגל ביה. היינו משום שהמצרי שהרג משה היה מנפש קין מצד הרע כמבואר בשער הגלגולים (הקדמה לב) והבן.

והנה מבואר בלקוטי תורה ישעיה עה"פ עוד ה'יום ב'נוב לעמוד (י לב) שהוא ר"ת הב"ל, כי ביאת משיח תלוי בתיקון הריגת הבל, כי עד תיקון הריגתו לא יבא משיח.

וזהו שכתוב אח"כ 'והנה פרח מטה אהרן לבית לוי ויצא פרח ויצין ציין ויגמל שקדים' (ז כג), כי הרי 'מטה' בגי' נ"ד, לרמוז למה שאיתא בתיקו"ז (קיד: תיקון סט) עה"פ 'א"י הבל אחיד' (בראשית ד ט) בזמנא דקטל קין להבל, סליק א"י מן ארנ"י ואשתאר ד"ן. וזהו שמרמזו כאן התורה באמרו 'מטה' בגי' נ"ד, היינו שע"י אהרן הכהן יהיה התיקון של הריגת הבל, שנפגם שם ארנ"י השכינה הקדושה.

ואז יהיה 'ויצא פר"ח' מרמז לרפ"ח ניצו"ק שיתעלו למעלה על ידו. 'ויצין ציין' צי"ץ בגי' ק"ץ מרמז שע"י תיקון הריגת הבל והעלאת הרפ"ח ניצו"ק יקרבו את קץ הימים.

'ויגמל שקדים' שקדי"ם בגי' ג' מילויי שמות אהי"ה דיודי"ן אלפי"ן ההי"ן, בחינת צל"ם כמבואר בכוננות של ליל הו"ר ע"ש. היינו שלע"ל יהיה התיקון השלם לכל הרפ"ח ניצו"ק ולכל הנשמות שיהיו מתוקנים כל הצלמים שלהם בב"א.

(נאמרו בס"ש תשס"ט לפ"ק)

ויקח קרח בן יצחק בן קהת בן לוי ודתן ואבירים בני אֵלִיָּאָב ואֵזֶן בן פִּלֵּת בני ראובן (טז א).

תרגם אונקלוס, ואתפלג קרח. והביאור בזה י"ל שזה מבואר בלקוטי תורה ממרן הארז"ל וז"ל: דע כי כשתסיר מספר הבל ממושה ישאר קרח, נמצא כי גם קרח עקרו מהבל. אמנם כאשר נאמר פרשה זו שהוא עון 'ויקח קרח' אז נתעבר בו רוח קין מצד הרע ע"ש.

וזהו שמרמז לנו התרגום ואתפלג קרח, היינו שנחלק ונאבד ממנו שורש נשמתו שהיתה מהבל שורש נשמת משה רבינו, לנשמת קין.

והנה מבואר בשער הגלגולים (הקדמה לג), שאהרן הכהן היה ג"כ שורש נשמתו מהבל. ועפי"ז יש לפרש דברי אא"ז הגה"ק רבי יצחק יהודה יחיאל מקאמנוא זלה"ה זי"ע, מה שכתב בספרו היכל הברכה (דק"ו: ד"ה קראי) וז"ל: וקרח היה מעותד להיות כהן גדול לעתיד ע"ש.

והביאור בזה שאם לא היה קרח חולק על משה רבינו, לא היה מסתלק ממנו נשמת הבל, ואז היה ראוי להיות כהן גדול, כמו אהרן הכהן שהיה מהבל, אבל לאחר שחטא ונסתלק ממנו נשמת הבל הפסיד להיות כהן גדול לעתיד.

וסוד הדבר כי הרי הכהנים הם מסטרא דחסדים (וזה"ק קמה: ובכ"מ), וכן הבל הוא בחינת חסד, משא"כ קין הוא בחינת גבורה (שער הגלגולים הקדמה לח), ולכן כשנתחלף נשמתו של קרח לקין, לא היה כבר ראוי להיות כהן גדול.

ולכן נענש בעונש של 'ותפתח הארץ את פיה ותבלע אתם' שכיוון שנתעבר בו קין, והרי קין הרג את הבל והטמין אותו באדמה, כמש"כ שם 'ועתה ארור אתה

דברי תורה מרבתינו ז"ע

(קמז), ולכן 'כי ד' שלחני לעשות את כל המעשים האלה' כי הכל הוא מלפניו ואני לא אעשה שום דבר בלעדיו, וממילא 'כי לא מלבי' חו"ש רק הכל מהבורא עולם מכח התורה"ק.

(מעשה שלום/ מרבינו שלום מקאמרנא)

וְכָל יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר סְבִיבֵיתֵיהֶם נָסוּ לְקִלְסָם כִּי אָמְרוּ פֶּן תִּבְלַעֲנֵנוּ הָאָרֶץ (טז ז'ד)

לכאורה הול"ל מקולם ולא 'לקולם'. והנה בפ' פנחס נאמר (במדבר כו יא) ויהי לנפם ובני קרח לא מתו, פירש"י ז"ל: משום דעשו תשובה. וזה 'לקולם' ר"ת 'ובני קרח לא מתו ויהי לנפם, היינו שהיה נס בתוך נס שבאמצע שעת הבליעה נעשה הנס לבני קרח שלא מתו, וזה 'ויהי לנפם' סובב והולך עה"פ 'ובני קרח לא מתו', וזה ע"י שעשו תשובה, ועי"ז נסו בני ישראל ועשו תשובה ע"י 'לקולם' שהיו צועקים משה אמת ותורתו אמת כדא" (תנחומא קרח יא).

(פרי חיים/ מרבינו חיים יעקב מקאמרנא)

הֲרַמְנוּ מִתּוֹךְ הַעֲדָה הַזֹּאת וְאֶכְלָה אֶתֶם כִּרְגֹעַ וַיִּפְּלוּ עַל פְּנֵיהֶם (יז י')

דתנינן כד עינוי דקב"ה בעא לאשגחא בעלמא ולעינא ביה, כמה דכתיב (דברי הימים ב' טו ז) כי ה' עינוי משוטמות בכל הארץ, ואשכחן חיובין בעלמא, ההוא צדיקא דאשתכח כדא, שהוא באמת צדיק והוא בעינוי ג"כ צדיק, אזי אתפס בחובייהו (וזה"ק ח"ב לה:). כי אם היה באמת נקי בכל המדות, לא היה רואה חוב על דרא ולא היה בעינוי צדיק, אלא היה בעינוי פחות וגרוע מהם, כמו שהיה משה רבינו שלא היה שום אפשרות לחול שום דין על בני דורו, כי היה בעינוי גרוע ופחות מן הפחות שבכל ישראל, לכן היה מכריע את ישראל לזכות, כי לא היה באפשרי שיחול הדין, כיון שהוא היה מצטרף את עצמו עם כל הפחות שבפחותים שבישראל, עד שהוצרך הקב"ה לומר 'הרמו מתוך העדה'. והוא לא היה צריך לבקש רחמים, אלא שופט צדק לא היה יכול לשפוט, כיון שהיה משתתף עצמו עם כל נפש מישראל, וזה יש צדיק אובד בצדקו (קהלת ו טו) שהוא בעינוי צדיק ומעורר דינים ואסתלק מעלמא.

(זוהר ח' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא)

וְהָיָה הָאִישׁ אֲשֶׁר אֶבְחַר בּוֹ מִשֵּׁהוּ יִפְרַח וְהִשְׁכַּחְתִּי מֵעַלְיָ אֶת תְּלֻנּוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הֵם מְלִינִים עֲלֵיכֶם (יז כ).

רצה לומר 'והיה' הוא אותיות שם הוי"ה הקדוש ב"ה. 'האיש' זה הקב"ה כמ"ש ה' איש מלחמה (טו ג). 'אשר' הוא יתברך. 'אבחר בו' בצדיק שהוא כהן או לוי או סתם קדוש לה'. 'משהו' הכרעה שלו אפילו מצד השמאל שהוא כף חובה, אעפ"כ 'פרח' בשושנים שלו, ושמאל נכלל בימין, עד שנעשה כולו זכאי, צדיק וקדוש ומהור, כולו מהור לבן הוא, ועבור זה כשיהיה בעולם הזה צדיק וקדוש כזה. אז 'השכחתי מעלי את תלונות בני ישראל' שהם צריכים לישועות גדולות, זה בנים, זרע של קיימא, וזה חיים ארוכים, רפואה שלימה, וזה מזונא ריחא, וכיוצא בו, כמו שאמרו רז"ל (עירובין מא:): עניות מעבירה על דעת קוננו. ואומרים מה שאומרים בלבם, ומלינים ח"ו על הקב"ה למה צדיק ורע לו, ורשע וטוב לו וכיוצא בהם הרבה כנודע. לזה כשיש צדיק כזה בעולם העשיה הזה, בודאי הוא משפיע להם מכח עבודתו הקדושה השפעות טובות לכל אחד הצריך לו. לזה אמר הקב"ה כביכול, מזה לבד 'השיכתי מעלי' כביכול, 'את תלונות בני ישראל מעלי' כי יכריע את כל העולם לכף זכות, ויביא להם עבור זה כל השפעות הצריך להם. וכן 'השיכתי' מ'אשר הם' בני ישראל 'מלינים עליכם' צדיקים, כשאין אתם מושיע להם, כנודע מי שבא לצדיק הדור שיושיע לו על איזה ענין, ואין מושיע לו, אז האיש ההוא מתרעם על הצדיק הזה, למה לא יוכל להושיע לו ולהכריע אותו לכף זכות, שיוכל לקבל השפעות מאת הקב"ה.

(בן בית' מרבינו אליעזר צבי מקאמרנא)

וַיִּקַּח קֶרַח בֶּן יִצְהָר בֶּן קֵהָת בֶּן לֵוִי וְדָתָן וְאַבִּירָם בְּנֵי אֶלְיָאָב וְאוֹנָן בֶּן פִּלֵּה בְנֵי רְאוּבֵן (טז א).

וקרח היה מעותד להיות כהן גדול לעתיד בעת הנהגות הנבורות, וזה היה מחלוקת על אהרן, שכבר 'כלם קדשים' כמו שנבאר, ובאמת לא היה עדיין הזמן, שעדיין לא נתברר כל הטוב ועדיין הרע מתגבר, ואם לא היו עושין את העגל, היה שעתן מצלחת שיתגלה מדריגה הזאת כביטול המות ומלאך המות והרע, אבל לא היו ישראל ראוין לזה מצד זכותם אלא מזכות משה, על כן נפלו ונתגבר הרע ולא היו ראוין לזה. וקרח טעה בזה, ולא קרח בלבד אלא אדם הראשון נדב ואביהוא אנשי סדום והמבול והפלגה, כולם טעו בזה. ובאלף השביעי יהיה עבודה בככורים ובמשכן של משה ובאהרן הכהן, כי על ידי המחלוקת של קרח זכה בטוב של קרח, על כן ראוי להיות כהן גדול אף לעתיד שעבודה יהיה בלויים, לכך כתיב (ז כ) 'אבחר' דבר חדש, שהכהונה לעתיד שהיה ראויה לקרח הלוי ינתן לאהרן הכהן, והו' 'פרח' בעת צדיק כתמור' יר'ח ס"ת קרח, שיתעלה קרח כידוע, אעפ"כ יפרח אהרן.

(היכל הכרבה/ מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא)

אף שהיה מזומן שיהיה כהן גדול לעתיד, ומחמת שמיהר שלא לשם שמים, נמסר הכהונה אף לעתיד לאהרן, ונתתם תרומת השם לאהרן הכהן (במדבר יח כח) של לעתיד.

(נוצח חסד/ מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא)

זאת עשיתם קחו לכם מחתות קרח וכל עדתו (טז ו)

אפשר לרמוז קחו' לכם' מחתות' קרח' סופי תיבות חות"ם. כלומר בזה יהיה נחתם למעלה מי הוא הקדוש ומו' לא.

(בן בית' מרבינו אליעזר צבי מקאמרנא)

לִבְנֵי אֶתָּה וְכָל עֲדַתְךָ הַנֹּעֲדִים עַל הוִי"ה וְאֶהְרֶן מִה הוּא כִּי תִלְוְנוּ עָלָיו (טז יא).

'הנעדים' דין לחוד חסר ואו ומלא יוד. כי ונעדתי שמה לבני ישראל (שמות כט מג) חסר ואו, ונועדתי לך שמה (שם נה כב) מלא ואו. וכן ככאן לא היה זה הענין מחלוקת כפשוטה כמו שדימו הכסילים, אלא היה ענין נפלא, שמסרו נפשם ממש להעלות המלכות עם כל הנשמות שנמבעו בעמקי הקליפות, להמשיך גאולה, לתקן חטא אדם הראשון וחטא העגל. ואלו צירפו לזה בהכנעה ואהבה למשה רבינו, היו שעתא קיימא להון והיו מצליחין, אלא שאכלה פגה, שהיה על ידי מחלוקת ופירוד לבבות משה רבינו, כי חשדו למשה שהוא מעכב כדי שיהיה אהרן כהן גדול, וזהו 'הנעדים' דין לחוד חסר ואו, שלא נתחברו עם משה רבם לעשות היחוד הנורא הזה.

(היכל הכרבה/ מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא)

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה בְּזֹאת תִּדְעוּן כִּי הוִי"ה שִׁלְחָנִי לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל הַמַּעֲשִׂים הָאֵלֶּה כִּי לֹא מַלְאָכִי (טז כח).

אפשר לרמוז בדרך רמז, כי זה ידוע שכל האותות והמופתים ועבודת הצדיקים הכול בא בזכות התורה"ק שהם לומדים ומקיימים אותם בשלימות, ועי"ז יש להם הכח של צדיק גזור והקב"ה מקיים, ולהיפך הקב"ה גזור וצדיק מבטל אותם (מו"ק ט:), וכמו שמספרים מגדולי הצדיקים שתמיד לפני שהיו מקבלים בקשותיהם של בני ישראל אשר באו לבקש מהם איזה טובה, אז היו לומדים מקודם איזה גמרא, וכמו שידוע שגמרא הוא ר"ת ג'בריא מ'יכאל ר'פאל א'זריאל, שהם מלאכי השרת מלאכי רחמים שממונים על רפואות וישועות שיש בעולם, ולכן ע"י שלמדו מקודם גמרא יש להם הכח להמתיק הדינים לרחמים וחסד. וזה מפרש הפסוק 'ויאמר משה בזאת' זאת נקראת התורה"ק כמ"ש זאת חקת התורה' (במדבר יב ב), וגם 'זאת' מרמז לאל"ף עד תי"ו אתיין דאורייתא, והו' מרמז לשבעה ספרי תורה כמאמרם ז"ל במסכת שבת

שולחן הטהור

לקט הלכות מספר 'שולחן הטהור' וזר זהב'
לרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא זי"ע

שיעור הטלית. סימן טז

א. שיעור טלית ארכו אמה וחצי אמה ורחבו שלשה רבעי אמה^א, ויש מחמירין^ב שיהיה אמה על שתי אמות, ואינו עיקר. ובית הצוואר במקום שיש חסרון הניכר אינן מצטרף^ג.

א. כן כתב בארצות החיים (מלבנים) סימן זה בשרע שלו הנקרא לב הארץ וז"ל: הרוצה לצאת מידי ספק לא יפחות מאמה וחצי. וכן הביא שם בסק"ז בשם ספר משמחי לב, מובא בשעה"צ סק"ח, שמדד ומצא כן ראשו ורובו של קטן בן ט' והוא אמה וחצי.

ב. כן הביא רבינו בשוה"ט סימן ח סק"ב בשם הגאון התניא בסידורו ריש הלכות ציצית, וכן כתב בארצות החיים סימן זה סק"ב ע"ש, ועיין במש"ב סק"ד.

באוצר החיים במדבר מצוה שפ"ז כתב רבינו וז"ל: ותהיה מדתה לכתחלה שיעור אמה של תורה על אמה לפניו וכן לאחריו, ע"ל. והוא כדעת ה"ש מחמירין שכתב רבינו והרי כתב רבינו 'ואינו עיקר', ויש לומר כוונתו לענין לברך עליו 'להתעטף' שבזה יש שיעור עיטוף כפי שכתב שם בסימן ח ס"א וז"ל: על טלית קטן של צמר שרחבו אמה וארכו שני אמות יכול לברך בלי פיקפוק 'להתעטף' בציצית.

ג. כ"כ באשל אברהם בוטשאטש ובסידור הרב.

ב. ואם יש בו שיעור זה אף שהגדול מתבייש לצאת בו מחמת שבמדינה זאת אינם הולכין במלבושים כאלו למעלה, חייב מן התורה בציצית ומברך עליו, ובפרט בטלית קטן שדרך ללבושו תחת בגדיו מברך בלי ספק.

זר זהב - שנינו בברייתא (מנחות מ: טלית שהקטן מתכסה בו ראשו ורובו והגדול יוצא בו דרך עראי חייבת בציצית, אין הקטן מתכסה בו ראשו ורובו אעפ"י שהגדול יוצא בה דרך עראי פטורה. ופירש נמוקי יוסף (יא: ד"ה טלית) טלית של קטן המתבייש לצאת לחוץ בלא כסותו ומתכסה ראשו ורובו, חייבת, דכסות קרינן ביה, אבל אם אין הקטן מתכסה בו לאו כסות הוא.

לשון הרמב"ם (פ"ג מציצית ה"א) ותהיה מדתה כדי שיתכסה בו ראשו ורובו של קטן המתהלך בשוק לבדו ואין צריך אחר לשמרו ולילך עמו. כתב הראב"ד יפה אמר שלא בכל קטן משערין שהרי אמרו והגדול יוצא בו עראי, אלמא לא בכל קטן משערין. ולדעת אלו הגדולים טלית שהקטן מתכסה בו נקרא כסות וחייב בציצית, אלא דלא ידעינן איזה קטן ולכן אמר והגדול יוצא בו דרך עראי ממילא שהקטן יוצא בו דרך קבע ועי"ז נתוודע השיעור שביארו הרמב"ם והראב"ד שגם הקטן בעינין שיהיה יוצא בו לבדו, אלא שבקטן הוא קבע.

מעתה עיקר שיעור הוא בקטן אם הקטן מתכסה בו ויוצא בו לשוק חייב בציצית, אלא שהטור (כ"א) נקיט קטן בן תשעה יכול לכסות בו ראשו ורובו וגדול אינו מתבייש לצאת בה באקראי, ובן ט' דנקיט לאו דוקא אלא דנקיט לבאר סברתו דהאי גדול אין פירש על מהות הקטן אלא סתם קטן שמתכסה הוא בר דעת לילך בעצמו לשוק וגדול הוא עוד שיעור נוסף, אבל לדעת זה נעלם הטעם, דלדעת הרמב"ם כיון דקטן מתכסה נקרא כסות באיזה קטן בזה שיוצא לשוק ואין צריך שמירה וגדול מתכסה בו דרך עראי ומחמת קטן נקיט גם בגדול יוצא בו דרך עראי, אבל הוא הדין אם מתכסה בו בבית דרך עראי, אבל אם אינו מתכסה בו כלל למה חייב בציצית וזה פשוט ולא נקיט אלא לגלות על הקטן שהקטן יוצא בו דרך קבע לשוק, אבל לדעת הטור נעלם הטעם וכי כסות שמכסה בו בבית לא נקרא כסות אף שיהיה גדול כקומת איש, או כסות שתחת בגדיו, ובדאי לא יתקבל הטעם הזה וכי היכן נרמז בתורה שכסות אינו נקרא אלא עד שיצא בו ברחובות ושוקים למעלה על כל בגדיו, אלא ודאי שיעור בגד בעיניו, אם יש בו שיעור הזה חייב בציצית ובדאי בהכרח שהקטן פטור מציצית ולכן בא התנא לבאר שדי שגדול ילבשו דרך עראי, ולדעת הרמב"ם אין זה ענין לשיעור הטלית כלל אלא הוראה שאף שגדול לובשו דרך עראי חייב ובין בבית ובין בשוק ולא נקיט יוצא אצל גדול אלא משום קטן דבקטן בעיניו קטן כזה שיוצא בשוק אבל לבישת גדול דרך עראי אינו הכרח לשיעור אלא הוראה אף שגדול אינו לובשו אלא דרך עראי חייב, ולכן הרמב"ם שביאר שיעור הקטן שהוא ההולך לבדו בשוק לא הביא כלל האי גדול דלאיזה ענין יהיה הכרח להביא דודאי זה פשוט אם לא ילבישונו הוא פטור מציצית, ואם להורות אף שאינו

מעשה אבות

יְיָקַח קֶרֶח (טו א). פרש"י פרשה זו 'פה' נדרשת במדרש רבי הנחומא.

סיפר בעל 'מנחת אלעזר' זי"ע, שבשעת הלוייה של הרה"ק רבינו רבי אלכסנדר סענר מקאמרנא זלה"ה, סמוך לקבורתו, הגיע שליח ובידו מכתב החוף למסור לידי רבינו, ובו היה כתוב שבנו הרה"ק רבי יצחק אייזיק מקאמרנא זלה"ה נפל למשכב וצריך לרחמים מרובים. בשעת שהגיע השליח, כבר לא היה רבינו בין החיים, ועל כן מסר השליח את המכתב להגה"ק בעל 'ישמח משה' מאוהעל זי"ע.

הרה"ק מאוהעל קרא את המכתב סמוך למטתו, בקול רם בבכי ובדמעות, וביקש לעורר רחמים ולפעול רפואה שלימה לבנו. ולזה נענע רבינו ראשו ב' פעמים כמסכים. בראות זאת הגה"ק בעל 'ישמח משה', הבין שהוא עת רצון, והתחיל לצעוק בהתעוררות רחמים על כלל ישראל, הלא גם אנו בנינו למקום, וגם אנו צריכים לרחמים גדולים אבל שוב לא קם ולא זע. כך סיפר ה'מנחת אלעזר' זי"ע, בהוספו, שכנראה עוד לא הגיע או הזמן לפעול הישועה לכלל ישראל עד שגיע הע'ת להננה' במהרה בימינו.

ועוד סיפר רבי אבלי הכהן רפפורט ז"ל שראה זאת בעיניו, שהגה"ק בעל 'ישמח משה' אב"ד מאוהל זלה"ה, היה נרדף ממשפחת שעהן בעיר אוהל, ואמר עליהם את דברי רש"י בפרשת קרח (במדבר טו א) פרשה זו 'פה' נדרשת (יפה באידיש היא 'שיין'). וביקש בעת שהספיד את רבינו רבי אלכסנדר סענר מקאמרנא זלה"ה, שיעורר רחמים למעלה עליו להנצל משונאיו, ואמר 'נקום נקמת בני ישראל מאת המדינים אחר תאסף אל עמך' (שם א ב), 'אחר' שכבר נפטר מן העולם, שם בעולם הבא ישתדל להנקם משונאיו ישראל, והגה"ק רבי אלכסנדר סענר מקאמרנא נודעו על גופו כמו בחיים חיותו. גם סיפר שעשה ה'ישמח משה' הרם שלא יספור את זה שהגה"ק הנפטר נודעו, כי ח"ו לא יניחוהו לקבור, או שיחדשו גזירות בענין להמתין עם הקבורה.

לובשו אלא דרך עראי כיון שאין זה הוראה לשיעור זה פשוט דטלית שהקטן מתכסה ראשו ורובו הגדול לובשו דרך עראי, הרי אף צילצול קטן לובש דרך עראי בביתו, כי להרמב"ם מה דנקיט וגדול יוצא אינו אלא בשביל הקטן ששם מוכרח שיצא בו לבדו בשוק, אבל הגדול די אלא לובשו דרך עראי אף בביתו ולכן לא הביא הרמב"ם כלל גדול, אבל הטור יש לו שיטה אחרת דבעיניו לענין שיעור גם כן שהגדול לובשו דרך עראי ולכן נקיט יוצא כי בבית אף צילצול קטן לובש גדול דרך עראי ולכן כיון שהוא דרך עראי בעיניו שיצא בו באקראי לשוק כיון שאין המלבוש שלו אלא של קטן והוא לובשו דרך עראי בעיניו שלא יתבייש לצאת בו לשוק, אבל מלבוש שהגדול עושה לעצמו ללבושו דרך קבע אז בודאי יש בו שיעור שהקטן מתכסה בו ויותר אזי פשוט אף שאינו יוצא בו לשוק כלל כסות מקרי וחייב בציצית.

הכלל, מלבוש שהגדול עשאה לעצמו בודאי פשוט שיש בו שיעור שיתכסה בו הקטן אז אפילו אם אינו הולך בו לעולם לשוק הן מחמת קטנו שאינו מגיע אלא עד ארכותיו או מחמת שמתבייש לצאת בבגד כזה לשוק, וכיון שהוא מלבוש קבוע לגדול חייב בציצית. ומלבוש של קטן וגדול לובשו דרך עראי, להרמב"ם עיקר תלוי בקטן, ולהטור בעיניו שלא יתבייש גדול לצאת בו עראי לשוק. ודוק בכל זה ותראה דברי אמת ברורים שצריך לברך על טלית קטן שיש בו השיעור שבארנו וכל דברי זולתינו בזה הענין הם כאב לב:

וכן כתב רבינו באוצר החיים במדבר מצוה שפ"ז וז"ל: וישער בזה שיהיה הקטן מתכסה בו ראשו ורובו, והוא קטן כבר שית כבר שבע, ואז אף שבמדינות הללו אין דרך לילך בבגדים הללו בשוק, אין בזה כח לפטור מצות ציצית, ולכן טלית גדול במדינת אשכנז שאין דרך לצאת בו לשוק וכן טלית קטן במדינות הללו אף שאין גדול יוצא בו עראי לשוק, אבל אין זה מחמת קטנות אלא מחמת שאנו דרין בין הגוים אין בזה כדאי לפטור ממצות ציצית, ולכן מברכין על טלית קטן בלי ספק. ועוד שבאמת יוצאין בו עראי כשהולך לפעמים דרך עראי במלבוש שקורין חלאת בלי חגורה ופתוח לפניו וטלית קטן נראה, וזה עושיין אף אנשים חשובים, וזה לא יעלה על הדעת שהטלית בעיניו על כל מלבושיו, ולכן מברכין בלי ספק על טלית קטן, וכן נהגו כל הצדיקים והגדולים שבזמנינו. וע"ע לעיל סימן ח סק"א. וז"כ הארז"ל בפע"ח שער הציצית פ"א ובשעה"כ ענין ציצית דרוש ג, מובא בשעת"ק סק"א. וע"ע מש"כ הביאה"ל ד"ה לשוק.

רבינו קלונימוס קלמן הלוי ב"ר אהרן זייע"א 'מאור ושמש' ב' דר"ח תמוז תקפ"ג

תולדותיו

רבינו **המאור ושמש** נולד בנישטאט שבפולין בשנת תקי"א לאביו רבי אהרן הלוי עפשטיין, נ"י להרא"ה בעל החינוך ולרבי זרחיה הלוי בעל המאור. עני מדוכא היה אביו ומזלו לא שפר עליו אז החליט לעבור ולגור בעיר הגדולה והסמוכה קראקא הבירה ולנסות את מזלו, בבחינת משנה מקום משנה מזל, ופתח שם בית מאפה, והילד קלמישל היה היוצא ומביא למכור הכעכים שנאפו בבית המאפה של הוריו. באחד הימים כאשר הילד קלמישל עמד באמצע מכירת הכעכים התחיל לירד גשם שוטף, נמלט הילד למצוא מחסה מזרם וממטר בבית המדרש של הבי"ח, ושם ראה מגיד שיעור שהגיד שיעור במתק שפתיו וחבורת שומעי לקחו מאזינים ומנצחים ביניהם בהלכה, נתפעל הילד מאוד מהמחזה שנגלה נד עניו ושם אזנו כאפרכסת לשמוע דברי התורה, ומאז הצטרף לחבורת הלומדים והשכים קום לשמוע דברי התורה. באחד מן הימים הבחין בזה אחד מנגידי העיר ושמו ר' מרדכי גוטגולד איך שהילד קשור לדברי התורה, התענין על מצבו ונדע לו שהילד הזה מעולם לא למד בחדר אחרי שאין לאביו לשלם שכר לימוד, מיד ירד לבית אביו ובפיו הצעה אחרי שיש לו בת כלילת המעלות ושמה מלכה ראדיל, ורצונו להשתדך עם הילד הזה אשר דברי התורה הם משוש חייו, ומעתה עד שיגדלו הנערים מתחייב הוא לסייע בידו ולשלם לו שכר מלמדות ולהלביש לו בגדי כבוד כדי שיוכל לשבת על התורה והעבודה בלי שום טרדות, מיד הסכים אביו להצעה הנכבדה ובאו בקשרי השידוכין והכניסו למקום תורה, ואכן עד שהגיע לשנת הי"ב פקע שמה כבר לעילוי גדול, ואף שהכלה היתה פחותה מ"יב שנים סירב אביה לחכות עד שיגדלה ואביה קיבל קידושיה כדת תורה, לאחר הנישואין המשיך האברך רבי קלמן לשקוד על דלתי התורה כשחמיו מחזיקו ומספק לו מים ומזון.

בעולם החסידות

כשנה לאחר הנישואין הגיע פעם אחת רבינו הרה"ק ר' אלימלך מליזענסק בעל הנועם אלימלך זי"ע לעיר קראקא כדרך הרבה צדיקי הדור שנהגו לסובב ולהלהיב נשמות בני ישראל לאביהן שבשמים, והאברך ר' קלמן ראה את התלהבות התפילה של רבינו הנועם אלימלך מיד נקשר נפשו לאור פני מלך חיים, וביקש נפשו לנסוע להתדבק בצילו ובצל שאר צדיקי הדור ממשיכי תורת הבעש"ט, אך חמיו שהיה מפרנסי העיר קראקא אשר

ידועין היו בהתנגדותם לאור הגדול והבהיר דרך החסידות לא רצה לשמוע וכל שכן ליתן לו ממון על הוצאות הדרך לנסוע להתדבק בצל צדיקי העולם, מאידך רעייתו הרבנית הצדקנית שראתה כלות נפש בעלה עמדה לימינה ומכרה את תכשיטיה על מנת שיהיה לבעלה הוצאת לדרך, ובכך יצא ר' קלמן לעולם שכולו טוב שצדיקים יושבים ועטרותיהן בראשיהן.

ליזענסק

מיד שם רבינו פעמיו לליזענסק אך כאשר הגיע לשם אמר לו רבו לאברכים צעירים כמוהו אין מקומם כאן ולכן איעצך שיסע **להמגיד הקודש מזלוטשוב**, וכאשר שהה שם רבינו במשך כשבועיים ימים אמר לו המגיד שיכול לנסוע בחזרה לליזענסק ולומר לרבינו ר' אלימלך: כקלמן כאלה אין הרבה כמוהו. כשהגיע בחזרה לליזענסק אז נתקבל בזרועות פתוחות ואף זכה לשמש בקודש בצל רבו. ומסופר שפעם אחת כאשר רבו למד בלילה והיה רבינו נוהג להגיש לרבו כוס תה, ראה איש זקן אחד שמסב עם רבו על השלחן, נודעזע רבינו ונשפך התה, אמר לו רבו מה קרה לך, אמר שראה איש זקן אחד שלומד עם רבינו ונודעזע ממנו, אז גילה לו רבינו שאותו זקן הוא אברהם אבינו ע"ה. לאחר כ"ג שבועות שישב רבינו בליזענסק שם פעמיו חזרה לביתו כאשר חמיו חיכה לו ברוגז פניו וסגר בעדו הדלת, אז שאל לו אביו מה למדת אצל רבך בליזענסק אמר לו שיש אלקים בעולם ומנהיג לבירה, אמר לו כל בר בי רב יודע זאת, ענה לו הם אומרים אבל אני יודע ומרגיש אותו בחוש בכל תנועה ותנועה, לאחר מכן הרצה לו חמיו קושיא עצומה בתוספות של לומדי קראקא שנתקשו בה, מיד הפתיע אותו רבינו כאשר הגיד לו תירוץ על אתר.

בצל שאר צדיקי הדור

וכן הסתופף רבינו בצל של הני שרפי מעלה רבי **צבי הירש מרימוניב** זי"ע ורבי **זושא מאניפולי** זי"ע והאובה ישראל מאפטא זי"ע, ועל כולנה נתדבק לאחר פטירת רבו בצל מ"ימ רבינו החוזה **מלובלין** זי"ע, ושם זכה לטעום גם מאור הגדול של רבינו הקדוש רבי **אברהם מרדכי מפינטשוב** זי"ע, כאשר הפטיר פעם אחת שמה שזכה למדריגות גבוהות כאלה היה בעת שזכה לשמוע את הרה"מ מפינטשוב זי"ע ניגש לפני העמוד, ובכל שם ושם שהזכיר יצאו ממנו גחלי אש, והרגיש ממש איך שמכוין את כוונת הכהן הגדול ביום הכיפורים בעבודה, כן זכה רבינו איש האלוקים **המהרי"א מקאמרנא** זי"ע להכיר את

רבינו המאור ושמש בעת שהשתדך עם בתו של הרה"ק מהרא"מ מפינטשוב זי"ע, ואף חתם כעד בתנאים שנכתבה בבית החוזה מלובלין זי"ע.

קראקא

רבינו קבע את משכנו בעיר קראקא ושם פתח את בית מדרשו, ומיד נתקבצו ונתלקטו צעירי הצאן אליו אף שמתנגדי העיר רדפו אחריו עם כל זה לא נח ולא שקט רבינו ולהיפך כאשר יענו אותו כן ירבה, ונתרבה המקום לבית של תורה מקום אשר כל מי שרצה להתענג באהבתך וביראתך מצא שם את מבוקשו, ובניהם של מתנגדיו היו מחסידיו הדבוקים בו ביותר, בגלל מסירה של מתנגדיו עליו העביר רבינו בסוף ימיו את משכנו לעיר מולדתו ניישטאט ומשם הפיץ את אור תורתו וקדושתו.

מאור ושמש

רבינו השאיר את ספרו הגדול אשר הוא יסוד גדול ועמוק בתורת הבעש"ט בכלל ובהתדבקות בצדיקים בפרט, אשר עד היום חבורות חבורות של חסידים ואנשי מעשה מתדבקים בדברי תורתו והולכים לאור תורתו, הספר נדפס בהסכמת האר"י דבי עילאי אשר אף הוא העניק את שמו 'מאור ושמש', וכן בעוד הסכמות מהרבה גאוני הדור.

הסתלקותו

בשנת תקי"פ נחלש רבינו ועבר בחזרה לעיר קראקא לדרוש ברופאים, וביום ג' א' תמוז תקפ"ג נסתלק רבינו ונטמן בבית החיים שבקראקא, ועל מצבתו נחרט: **פה נטמן קוננה על איש חי רב פעלים, לחכמים מאיר ומנהיר למשכילים, ואמרותיו טהורות שבעתים מזוקקים, נתפאר תהלתו בקהל חסידים, יראי ה' היו אל דברו חרדים, מגד אמרי קדשו שפתים ישקום, סלסול למודו בנסתר ובנגלה, לא מש מאהל של תורה יומם ולילה, הרב החסיד המופלג פאר הצדיקים, מוה"ר קלמן בהרבני מ' אהרן הלוי זצ"ל, יצאה נשמתו בקדושה ובטהרה, ונשמתו צרורה בצורו החיים צרורה, ויקם עם נקיקים ביום ב' דר"ח תמוז תקפ"ג לפ"ק תנצב"ה.**

השאיר אחריו בנו ר' אהרן מקראקא, ובנו השני המפורסם ר' יוסף מנישטאט, וחתנו ר' משה מאפטא ור' דוד יצחק ברומברג.